

Sygn. akt I ACa 197/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 czerwca 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – Wydział I Cywilny

w składzie:

| | |
|-----------------|--|
| Przewodniczący: | SSA Teresa Rak (spr.) |
| Sędziowie: | SSA Regina Kurek SSA Marek Boniecki |
| Protokolant: | st.sekr.sądowy Beata Lech |

po rozpoznaniu w dniu 14 czerwca 2016 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy ze skargi M. P.

przeciwko (...) S.A. w L.

o uchylenie wyroku (...) Sądu Polubownego (...)Związku (...)w W.

z dnia 25 listopada 2015 roku, sygn. akt SP-97/14

I. uchyła wyrok(...)Sądu Polubownego (...) Związku (...)w W. z dnia 25 listopada 2015 roku w sprawie SP-97/14 w punktach:

- 1 w zakresie dotyczącym punktów 2, 3 i 4 wyroku (...) Sądu Polubownego (...)w W. z dnia 8 czerwca 2015 roku, sygn. SP-97/14,

- 2 i 3 w całości;

II. oddala skargę w pozostałym zakresie;

III. zasądza od (...) S.A. w L. na rzecz M. P. kwotę 3.300 zł tytułem kosztów postępowania.

SSA Regina Kurek SSA Teresa Rak SSA Marek Boniecki

Sygn. akt I ACa 197/16

UZASADNIENIE

M. P. wniósł skargę o uchylenie wyroku (...) Sądu Polubownego z dnia 25 listopada 2015r. W ramach przedmiotowej skargi żądał uchylenia wyroku (...) Sądu Polubownego z dnia 25 listopada 2015r. oraz zasądzenia od strony przeciwnej na rzecz skarżącego kosztów postępowania względnie o zawieszenie postępowania na czas określony celem

umożliwienia (...) Sądowi Polubownemu ponownego podjęcia postępowania w celu usunięcia podstaw do uchylecia wyroku sądu polubownego.

Skarżący jako podstawę skargi wskazywał na naruszenie przepisów prawa materialnego, a mianowicie:

- przepisu art. 483 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 kodeks cywilny [Dz. U. Nr 16, poz. 93 z późn. m] (dalej: kodeks cywilny względnie k.c.) poprzez jego niewłaściwe zastosowanie, a tym samym nieuprawnione przyjęcie, że w zakresie w jakim zapis § 2 ust. 4 porozumienia z dnia 30 czerwca 2014 roku spisanego w przedmiocie rozwiązania kontraktu na profesjonalne uprawianie piłki nożnej z dnia 14 stycznia 2014 roku, który nakłada na stronę przeciwną obowiązek zapłaty kwoty 9.000,00 zł (słownie: dziewięciu tysięcy złotych), jak również, że w zakresie w jakim § 2 ust. 3 porozumienia z dnia 30 czerwca 2014 roku spisanego w przedmiocie rozwiązania umowy o dzieło w zakresie wykonywania działań promocyjnych z dnia 14 stycznia 2014 roku, który nakłada na stronę przeciwną obowiązek zapłaty kwoty 63.400,00 zł (słownie: sześćdziesięciu trzech tysięcy czterystu złotych), stanowią o instytucji kary umownej przewidzianej od nienależytego wykonania zobowiązania pieniężnego, w sytuacji kiedy odpowiednio kwota w wysokości 9.000,00 zł (odpowiadająca części wynagrodzenia skarżącego z tytułu kontraktu na profesjonalne uprawianie piłki nożnej, z której skarżący warunkowo zrezygnował w związku ze spisaniem porozumienia) oraz kwota w wysokości 63.400,00 zł (odpowiadająca części wynagrodzenia skarżącego z umowy o dzieło, z której skarżący warunkowo zrezygnował w związku ze spisaniem porozumienia) zostały zastrzeżone na wypadek braku terminowej zapłaty pozostałych - wymagalnych na dzień spisania ww. porozumień - należności przypadających na rzecz skarżącego z tytułu ww. umów;

- przepisu art. 353¹ w zw. z art. 917 k.c. poprzez ich niezastosowanie, a tym samym nieuprawnione przyjęcie przez (...) Sąd Polubowny, że strony porozumień z dnia 30 czerwca 2014 roku w ramach swobody kontaktowania nie uczyniły sobie wzajemnego ustępstwa w zakresie istniejącego pomiędzy nimi stosunku prawnego polegającego na uzależnieniu spłaty jedynie części wynagrodzenia skarżącego od zdarzenia polegającego na uiszczeniu wymagalnych na dzień spisania ww. porozumień należności skarżącego wynikających z zawartych umów w określonym terminie, a że zastrzegły karę umowną od nienależytego wykonania zobowiązania pieniężnego;

- przepisu art. 5 k.c. poprzez jego niezastosowanie, a tym samym brak przyjęcia przez (...) Sąd Polubowny, że strona przeciwna nadużyła swego prawa podmiotowego przekonując skarżącego do spisania porozumień z dnia 30 czerwca 2014 roku, których była autorem, a w których skarżący zgodził się na przedwczesne zerwanie korzystnych dla skarżącego umów z dnia 14 stycznia 2014 roku aby następnie — celem uchylecia się od konieczności zapłaty należnych skarżącemu kwot — powołać się w tym zakresie na błąd oświadczenia woli czy też na fakt, iż zapisy naniesione przez stronę przeciwną do treści zawartych porozumień stanowią o karze umownej od nieterminowego lub nienależytego wykonania zobowiązania pieniężnego;

- przepisu art. 65 § 2 k.c. poprzez jego nieprawidłową wykładnię, a tym samym poprzez nieuprawnione przyjęcie przez (...) Sąd Polubowny, że zgodnym zamiarem stron - w tym też zamiarem skarżącego - była rezygnacja skarżącego z wierzytelności opiewającej łącznie na kwotę 72.400,00 zł (słownie: siedemdziesięciu dwóch tysięcy czterysta złotych) netto [9.000,00 zł + 63.400,00 zł = 72.400,00 zł] w zamian za wcześniejsze rozwiązanie kontraktu na profesjonalne uprawianie piłki nożnej oraz umowy o dzieło w zakresie wykonania działań promocyjnych, w sytuacji kiedy to rozwiązanie było korzystne jedynie dla strony przeciwnej;

Ponadto podnosił, że w toku postępowania doszło do naruszenia przepisów postępowania, które to naruszenie miało istotny wpływ na wynik sprawy, a polegające na wydaniu przez (...) Sąd Polubowny wyroku w zakresie, który nie był objęty przedmiotem sprawy zawisłej przed (...) Sądem Polubownym tj. naruszenie polegające na umorzeniu postępowania w zakresie dotyczącym kwoty 24.250,00 zł (słownie: dwudziestu czterech tysięcy dwustu pięćdziesięciu złotych) netto, a więc kwoty 32.397,40 zł (słownie: trzydziestu dwóch tysięcy trzystu dziewięćdziesięciu siedmiu złotych i czterdziestu groszy) brutto z uwagi na wpłatę dokonaną w trakcie trwania procesu, która to wpłata dotyczyła roszczenia nieobjętego przedmiotem sporu albowiem dotyczyła należności, których zapłaty skarżący mógłby się

ewentualnie domagać z uwagi na zapis § 2 ust. 2 porozumienia z dnia 30 czerwca 2014 roku spisanego w przedmiocie rozwiązania umowy o dzieło z dnia 14 stycznia 2014 roku, czym (...)Sąd Polubowny naruszył przepis art. 321 § 1 k.p.c.

Pozwany nie zajął skutecznie stanowiska w przedmiotowej sprawie, bowiem pismo jakie wniósł wpłynęło do Sądu w dniu rozpoznania przedmiotowej skargi, zostało nadane w dniu 9 czerwca 2016r., a zatem po upływie dwóch tygodni od dnia skutecznego doręczenia skargi (k. 70). Strona pozwana nie stawiała się też na rozprawie w dniu 14 czerwca 2016r., kiedy zapadło przedmiotowe orzeczenie.

Sąd ustalił następujące okoliczności faktyczne:

M. P. w dniu 14 stycznia 2014r. zawarł z (...) S.A. z siedzibą w L. umowę o profesjonalne uprawianie piłki nożnej oraz umowę o dzieło w zakresie wykonywania działań promocyjnych. Obydwie umowy zostały zawarte na czas oznaczony od dnia 1 stycznia 2014r. do dnia 30 czerwca 2015r. Zgodnie z (...)umowy o profesjonalne uprawianie piłki nożnej klub miał płacić zawodnikowi stałe miesięczne wynagrodzenie w kwocie 823,96 zł brutto tj. 600 zł netto. Zgodnie z (...)umowy o dzieło M. P. przysługiwało comiesięczne wynagrodzenie składające się z części stałej w kwocie 2800 zł netto (3271 zł brutto), oraz zmiennej określonej w Załączniku nr (...)do umowy.

(dowód: umowa z dnia 14.01.2014r. na profesjonalne uprawianie piłki nożnej k.17, umowa z dnia 14.01.2014r. w zakresie wykonywania działań promocyjnych wraz załącznikiem k. 23;25; akta Sp 97/14 k. 6, 14).

Drużyna prowadzona przez (...) S.A. na koniec sezonu 2013/2014 spadła do niższej klasy rozgrywkowej, co spowodowało, że klub postanowił rozwiązać zawarte z M. P. umowy. Strony podjęły negocjacje, których efektem było zawarcie porozumień tj. porozumienia z dnia 30 czerwca 2014r. w przedmiocie rozwiązania kontraktu na profesjonalne uprawianie piłki nożnej oraz porozumienia z dnia 30 czerwca 2014r. w przedmiocie rozwiązania umowy o dzieło z dnia 14 stycznia 2014r. W ramach przedmiotowych porozumień strony uczyniły sobie ustępstwa, bowiem M. P. zgodził się na wcześniejsze rozwiązanie wskazanych wyżej umów, natomiast spółka zgodziła się wypłacić zaległe i wymagalne zobowiązania finansowe przypadające na rzecz zawodnika w całości, w ściśle określonych terminach. Strony postanowiły, że zaległości w związku z umową o profesjonalne uprawianie piłki wynoszą na dzień zawarcia porozumienia 1800 zł netto, które klub zobowiązał się uiścić w terminie do dnia 15 października 2014r. W przypadku braku zapłaty wskazanej kwoty w tym terminie klub zobowiązał się do zapłaty na rzecz zawodnika w terminie 14 dni całości wynagrodzenia wynikającego z rozwiązanej umowy tj. kwoty 9000 zł netto. Podobne uregulowanie zawierało porozumienia o rozwiązaniu umowy w zakresie wykonywania działań promocyjnych, gdzie (...) S.A. uznał, że na dzień rozwiązania umowy o dzieło, jego zobowiązania opiewają już łącznie na kwotę w wysokości 24.250 zł netto i jednocześnie zobowiązał się uregulować wskazaną należność w nieprzekraczalnym terminie do dnia 15 października 2014r. Ponadto strony postanowiły, że w przypadku braku uregulowania w określonym terminie do dnia 15 października 2014r. całej kwoty 24.250 zł netto, w terminie 14 dni wypłaci zawodnikowi kwotę w wysokości 63.400 zł netto. W § (...) porozumienia w przedmiocie rozwiązania kontraktu o profesjonalne uprawianie piłki nożnej oraz §(...)porozumienia w przedmiocie rozwiązania umowy o dzieło strony postanowiły, że „wszelkie spory dotyczące niniejszego porozumienia rozstrzygane będą przez odpowiednie organy (...) przy czym spory o prawa majątkowe Strony poddają kompetencji(...)Sądu Polubownego”.

(dowód: porozumienia z dnia 30.06.2014 k. 29,31; akta Sp 97/14 k. 12, 20)

Klub nie wywiązał się ze zobowiązań zawartych w porozumieniach i nie wypłacił Zawodnikowi w terminie do dnia 15 października 2014r. jakichkolwiek należności. Skarżący skierował więc do Spółki przedsądowe wezwania do zapłaty. Klub próbował ponownie podjąć z zawodnikiem negocjacje, których celem miało być przedłużenie terminu do spłaty należnych skarżącemu kwot wraz z rozbiciem ich wysokości na raty, jednak skarżący nie był zainteresowany prowadzeniem dalszych rozmów i wystąpił z pozwem o zapłatę kwoty 94.924,11 zł, który skierował do (...) Sądu Polubownego. Na wskazaną kwotę składała się należność w wysokości 10.224,26 zł brutto (9000 zł netto) z ustawowymi odsetkami od dnia 31.10.2014r., wynikająca z kontraktu o profesjonalne uprawianie piłki oraz kwotą

84.699,85 zł brutto (63.400 zł netto) z ustawowymi odsetkami od dnia 31.10.2014r. wynikającej z braku wypłaty wynagrodzenia należnego powodowi z tytułu umowy o w zakresie wykonywania działań promocyjnych.

(dowód: pozew z dnia 4 grudnia 2014r. k. 33; akta Sp 97/14 k. 1).

W dniu 29 kwietnia 2015r., w trakcie trwania postępowania przed (...) Sądem Polubownym, (...) S.A. uściślił na rzecz zawodnika zapłatę w wysokości 24.250 zł netto (32.397,40 zł brutto).

(dowód: potwierdzenie przelewu k. 36).

Wyrokiem z dnia 8 czerwca 2015r. (...)Sąd Polubowny orzekł: „1 w części dotyczącej kwoty 32.397,40 zł na zasadzie art. 1198 pkt 1 i 2 k.p.c. postępowanie umorzył; 2 w pozostałej części tj. odnośnie kwoty 62.526,71 zł powództwo oddalił; 3 zasądził od pozwanego (...) S.A. z siedziba w L. na rzecz powoda M. P. kwotę 1.044,42 zł tytułem częściowego zwrotu kosztów postępowania; 4 koszty zastępstwa procesowego wzajemnie zniósł pomiędzy stronami. Uzasadniając orzeczenie wskazywał, że częściowe umorzenie postępowania następuje w związku z cofnięciem przez powoda na rozprawie w dniu 25 maja 2015r. pozwu. Dalej wskazał, że wykładnia zapisów porozumień, w ramach których strony ustaliły, że o ile kwota zaległości wyliczona na dzień rozwiązania kontraktu o profesjonalne uprawianie piłki nożnej oraz umowy marketingowej nie zostanie zapłacona w terminie do dnia 15 października 2014r., to pozwany zobowiązał się do bezwarunkowej zapłaty powodowi nie tylko kwot zaległości ale ponadto kwot odpowiadających wynagrodzeniu zawodnika, jakie otrzymałby on do czasu wygaśnięcia kontraktu stanowi zastrzeżenie obowiązku zapłaty kary umownej od niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania o charakterze pieniężnym i jako postanowienie sprzeczne z ustawą tj. art. 483 §1 kc w świetle art. .58 §1 k.c. jest nieważne, co w jego ocenie skutkowało oddaleniem powództwa w pozostałej części.

(dowód: Wyrok (...) Sądu Polubownego z dnia 8 czerwca 2015r. wraz z uzasadnieniem k.37; akta Sp 97/14 k.63)

M. P. w dniu 7 lipca 2015r. złożył wniosek o ponowne rozpoznanie sprawy w poszerzonym składzie wnosząc o zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez uwzględnienie powództwa co do kwoty 62.526,71 zł i zasądzenie kosztów procesu za obie instancje, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg. norm przepisanych. We wniosku skarżący wskazywał na naruszenie art. 483 k.c. polegające na jego błędnej wykładni i niewłaściwym zastosowaniu poprzez przyjęcie, iż strony zastrzegły karę umowną za niewykonanie zobowiązania pieniężnego. Podnosił też, że wystąpiła sprzeczność dokonanych ustaleń faktycznych z treścią zgromadzonego materiału dowodowego, polegająca na przyjęciu, że strony postępowania zastrzegły kary umowne na okoliczność niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania pieniężnego. Wskazywał również na brak rozpoznania sprawy na skutek błędnego przyjęcia, iż strony faktycznie zastrzegły karę umowną za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania.

(dowód: wniosek k. 45.; akta Sp 97/14 k. 71)

Wyrokiem z dnia 25 listopada 2015r.(...)Sądu Polubownego wniosek powoda M. P. o ponowne rozpatrzenie sprawy został oddalony w pkt 1; w pkt 2 kosztami postępowania przed pięcioosobowym Zespołem został obciążony M. P.; w pkt 3 zasądził od powoda M. P. na rzecz pozwanej spółki (...) S.A. kwotę 500 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego przed pięcioosobowym Zespołem (...). W uzasadnieniu wskazał, że podziela stanowisko wyrażone w wyroku z dnia 8 czerwca 2015r., że zastrzeżona w ramach porozumień zapłata kwoty stanowił postanowienie zastrzegające obowiązek zapłaty określonej kwoty w przypadku niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania o charakterze pieniężnym, które to postanowienie jest sprzeczne z ustawą tj. art. 483 §1 k.c. i w świetle art. 58 §1 k.c. nie wywołuje skutków prawnych. Wskazał ponadto, że nie zasługiwały na uwzględnieni zarzuty powoda dotyczące naruszenia art. 5 k.c. podkreślając, że istnieje domniemanie zgodności działania w ramach przysługującego stronie prawa podmiotowego. Wyrok wraz z uzasadnieniem został skutecznie doręczony pełnomocnikowi powoda w dniu 4 grudnia 2015r.

(dowód: wyrok z dnia 25.11.2015r. wraz z uzasadnieniem k. 50; akt Sp 97/14 k. 98, akta Sp 97/14 potwierdzenie odbioru k. 103v)

Przedmiotowy stan faktyczny Sąd Apelacyjny ustalił w oparciu o dokumenty dołączone do skargi oraz zalegające w aktach postępowania jakie toczyło się przed Sądem Polubownym. Żadna ze stron nie kwestionowała prawdziwości tych dokumentów wyprzedzając jedynie z ich treści odmienne wnioski.

Sąd zważył, co następuje:

Przepis art. 1206 § 2 zd. 2 k.p.c. stanowi, że uchylenie wyroku sądu polubownego następuje między innymi wtedy, gdy wyrok sądu polubownego jest sprzeczny z podstawowymi zasadami porządku prawnego Rzeczypospolitej Polskiej. Taki właśnie zarzut podniósł w toku przedmiotowego postępowania skarżący wskazując między innymi na naruszenie art. 483 k.c. oraz art. 65 § 2 k.c. poprzez błędne przyjęcie, że zapisy porozumienia zawartego między stronami dotyczące obowiązku zapłaty całości odszkodowania z tytułu niewykonania umów, w przypadku nie spełniania świadczenia w zakresie wymagalnym, stanowią zastrzeżenie kary umownej na wypadek braku spełnienia świadczenia pieniężnego. Rozważania w zakresie tego istotnego z punktu widzenia przedmiotowego rozstrzygnięcia zarzutu należy poprzedzić uwagami wstępnymi.

W judykaturze podkreśla się, że wadliwość wyroku sądu polubownego polegająca ma uchybieniu podstawowym zasadom porządku prawnego (dawniej praworządności), musi wynikać z samej treści jego orzeczenia (por. wyroki Sądu Najwyższego z: 31 marca 2006 r., IV CSK 93/05, LEX nr 490442; 3 września 2009 r., I CSK 59/09, LEX nr 527154). Wszak przy ocenie, czy wyrok sądu arbitrażowego jest sprzeczny z podstawowymi zasadami porządku prawnego należy w szczególności uwzględniać jego treść, a nie prawidłowość postępowania przed sądem polubownym. Na podstawie wyrażonej w art. 1206 § 1 pkt. 2 k.p.c. klauzuli porządku prawnego wyrok sądu arbitrażowego ulega wtedy uchyleniu, gdy zdeterminowane jego treścią skutki są nie do pogodzenia z określoną normą zaliczaną do podstawowych zasad tego porządku. W judykacie z 11 maja 2010 r. (I CSK 82/07, OSNC z 2008 r., nr 6, poz. 64) Sąd Najwyższy wywiódł, że określenie w art. 1206 § 2 k.p.c. „podstawowe zasady porządku prawnego” wskazuje na takie naruszenie przepisów prawa materialnego, które prowadzi do pogwałcenia zasad państwa prawa (praworządności), a zapadły wyrok sądu polubownego narusza naczelne zasady prawne obowiązujące w Rzeczypospolitej Polskiej i godzi w obowiązujący porządek prawny, naruszając pryncypia ustrojowo-polityczne i społeczno-gospodarcze.

Odnosząc powyższe wywody do realiów omawianej sprawy trzeba wskazać, że materiał dowodowy sprawy w sposób nie budzący wątpliwości daje podstawę do przyjęcia, że dowolna wykładnia zapisów porozumień jakie zostały zawarte między stronami stanowi takie naruszenie przepisów prawa materialnego w tym art. 65 §2 k.c. oraz 483 k.c., które stanowi o jego sprzeczności z porządkiem prawnym Rzeczypospolitej Polskiej. Jedną z podstawowych zasad porządku prawnego jest zasada restytucyjnego charakteru odpowiedzialności odszkodowawczej oraz zasada odpowiedzialności cywilnej za wyrządzenie szkody. W niniejszej sprawie orzeczenie narusza zasady odpowiedzialności cywilnej za wyrządzenie szkody, uznając za nieważne postanowienie umowy, które gwarantowało powodowi uzyskanie odszkodowania w związku z wcześniejszym rozwiązaniem kontraktu. Do takiego stanu rzeczy doprowadziła Sąd Polubowny błędna i sprzeczna z art. 65 §2 k.c. wykładnia przepisów porozumienia zawartego między stronami. Zaznaczenia wymaga, że zasady odpowiedzialności cywilnej za wyrządzenie szkody należą do podstawowych zasad porządku prawnego w Polsce. Na gruncie prawa cywilnego, a więc w stosunkach prywatnoprawnych, w których na skutek rozmaitych zdarzeń, zwłaszcza działań niebezpiecznych, wynikających z działalności gospodarczej, ruchu pojazdów, a także z czynności prawnych, powstawanie szkód ma rozmiary powszechne i wymaga regulacji prawnych, gwarantujących odpowiedzialność odszkodowawczą. Przepisy w tym zakresie należą do podstawowych norm prawa zobowiązań i w ramach odpowiedzialności ex delicto i ex contractu mogą zostać uznane za tworzące jedne z podstawowych zasad porządku prawnego w państwie. Z tego względu w sytuacji powstania szkody, przy spełnieniu przesłanki odpowiedzialności w ramach któregoś z reżimów odpowiedzialności cywilnej, zasadne jest oczekiwanie, że w granicach przewidzianych prawem (art. 361 § 1 i 2 k.c.) od osoby odpowiedzialnej winno zostać przyznane odszkodowanie (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2006 r., II CSK 123/06). Kwestią kluczową z punktu widzenia przedmiotowego rozstrzygnięcia okazała się wykładnia przepisów jakie zawierało porozumienie dotyczące obowiązku zapłaty całości kwoty wynagrodzenia wynikającej z rozwiązywanych kontraktów w sytuacji, braku spłaty zaległości w wymaganym terminie. Tego rodzaju zapis został sprzecznie z art. 65 §2 k.c. uznany za

zastrzeżenie kary umownej na wypadek braku spełnienia świadczenia pieniężnego, co w świetle art. 483 k.c. stanowi postanowienie niedozwolone i niewiążące strony. W szczególności wskazać należy, że przedmiotowe porozumienie stanowiło w ocenie Sądu Apelacyjnego formę ugody zawartej między stronami, w ramach której doszło do złożenia zgodnych oświadczeń woli o rozwiązaniu kontraktów: o profesjonalne uprawianie piłki z dnia 14 stycznia 2014r. oraz umowy o dzieło w zakresie wykonywania działań promocyjnych z dnia 14 stycznia 2014r. Strony w ramach przedmiotowych porozumień ustaliły saldo wymagalnych na dzień rozwiązania kontraktu zobowiązań pieniężnych oraz uzgodniły, że ich zapłata nastąpi do dnia 15 października 2014r. Dalej uzgodniły, że w przypadku braku uregulowania w w/w terminie kwoty zaległych na dzień podpisania porozumienia wynikającej z postanowień porozumienia, Klub zobowiązuje się do zapłaty całości wynagrodzenia wynikającego z kontraktów i określiły ich kwotę. Tego rodzaju zastrzeżenie wbrew stanowisku Sądów Polubownych nie stanowi zastrzeżenia kary umownej. Odnosząc się do wskazanej kwestii zauważyć należy, że w granicach swobody kontraktowej (art. 353¹ k.c., art. 473 § 1 k.c.) strony mogą umownie ukształtować zakres odpowiedzialności, kompensacji i rozkład ryzyka ponoszenia skutków niewykonania zobowiązania. W orzecznictwie wskazuje się, że przepisy o karze umownej za niewykonanie lub niewłaściwe wykonanie zobowiązania niepieniężnego (art. 483 k.c.) mają charakter dyspozytywny. Jak się przyjmuje w orzecznictwie (por. wyrok SN z dnia 16 stycznia 2013 r., II CSK 331/12, LEX nr 1293724) i piśmiennictwie, od kary umownej odróżnia się dopuszczalne zastrzeżenie o charakterze gwarancyjnym, nakładające obowiązek zapłaty określonej kwoty pieniężnej w razie niewykonania (niewłaściwego 8 wykonania) zobowiązania wskutek okoliczności, za które dłużnik nie ponosi odpowiedzialności, do którego nie stosuje się przepisów o karze umownej. Taki charakter będzie miało postanowienie umowne w brzmieniu "za uchybienie terminu", "bez względu na przyczynę niewykonanie lub niewłaściwe wykonanie zobowiązania". Kara umowna natomiast może być zastrzeżona w kontrakcie zarówno za zwłokę (kwalifikowane opóźnienie zawinione bezpośrednio przez dłużnika, bądź osoby którymi posługiwał się przy wykonaniu zobowiązania, powstałe z innych przyczyn za które ponosi odpowiedzialność - por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 kwietnia 1980 r., II CR 47/97, nie publ.) jak i tzw. opóźnienie proste, polegające na niespełnieniu świadczenia w oznaczonym terminie, a w wypadku nie oznaczenia - po wezwaniu dłużnika przez wierzyciela do wykonania. W okolicznościach przedmiotowej sprawy treść zawartych w umowie postanowień została zatem wbrew regułom określonym w art. 65 §2 k.c. oraz wykładni przepisu art. 483 k.c. uznana za karę umowną, co w toku postępowania polubownego skutkowało oddaleniem żądań powoda. Taki stan rzeczy pozbawił powoda prawa do odszkodowania z tytułu niewykonania kontraktu przez stronę pozwaną i stanowi o naruszeniu klauzuli porządku publicznego. Z tego względu w zakresie dotyczącym kwoty 62.526,71 zł wyrok Sądu polubownego nie może się ostać i podlegać uchyleniu o czym Sąd Apelacyjny orzekł w I wyroku.

Skarżący w ramach przedmiotowej skargi wnosił o uchylenie wyroku (...) Sądu Polubownego w całości, które to żądanie nie może być uwzględnione w pełni, bowiem obejmuje swoim zakresem również tą część wyroku w ramach której postępowanie zostało umorzone z uwagi na cofnięcie przez powoda pozwu, a to w związku z częściowym spełnieniem przez stronę pozwaną świadczenia. Żądaniem skierowanym do Sądu polubownego objęte było całe wynagrodzenie wynikające z rozwiązanych kontraktów, których salo zostało ustalone w ramach zawartych porozumień. Skoro strona pozwana w toku postępowania przed Sądem polubownym spełniła częściowo świadczenie, a powód cofnął w tym zakresie swoje żądanie to brak jest aktualnie podstaw by wyrok Sądu polubownego uchylić również w tym zakresie tj. co do kwoty 32.397,40 zł, a zatem skarga w tej części podlegała oddaleniu, o czym Sąd orzekł w pkt II wyroku.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 100 k.p.c. w zw. z art. 1207 § 2 k.p.c. zasądzając od strony pozwanej jako przegrywającej w większym zakresie koszty postępowania, na które składa się wynagrodzenie pełnomocnika w osobie adwokata reprezentującego skarżącego oraz opłata od skargi w zakresie zbliżonym do tego w jakim stopniu strony utrzymały się ze swoimi żądaniami.

SSA Regina Kurek SSA Teresa Rak SSA Marek Boniecki